VIKIPEEDIA

Adzera keel

See artikkel vajab toimetamist. *(Detsember 2017)*
Palun aita artiklit toimetada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Adzera_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

Adzera keel (inglise keeles *Adzera*, *Acira*[1]) on Põhja-Uus-Guinea keelte hulka kuuluv keel.

Sisukord

Keelesugulus
Põhiarvsõnad
Keele struktuur
Foneetika
Vokaalid
Konsonandid
Süntaks
Keelenäide
Kirjaviis
Huvitavat
Viited

Keelesugulus

Adzera keel kuulub Austraalia, Malai-Polüneesia, kesk-ida-Malai-Polüneesia, Ida-Malai-Polüneesia, Okeaania, Lääne-Okeaania, Põhja-Uus-Guinea, Huoni lahe, Markhami keelte hulka. Keelt kõneletakse Ülem-Markhami orus, Morobe provintsis Paapua Uus-Guineas. [2] Keelt emakeelena kõnelejate arv on umbes 30 000 (aasta 2000 seisuga).[3]

Põhiarvsõnad

Adzera keeles on ainult kaks põhinumbrit, üks ja kaks (vastavalt bits ja iru?) ning arvutamine käib näppude ja varvaste lugemise abil. Ülejäänud põhiarvsõnad on kas nende kahe kombinatsioonid (näiteks number 3-iru? Da bits; 4-iru? Da iru?; 5-iru? Da iru? Da bits) või inimese käte-jalgade liitmine, näiteks üks jalg ja kaks kätt oleks 15. [3]

Keele struktuur

Foneetika

Vokaalid

Adzera keeles on kolm selgelt eristuvat täishäälikut: /i/; /a/; /u/ (vahel lisatakse nende hulka ka /o/). [2]

Konsonandid

Kaashäälikuid on adzera keeles 23.[2]

Konsonant	Digraaf	Trigraaf
< P,p >	<Ts,ts>	<Nts,nts>
<T,t>	<Mp,mp>	
<K,k>	<Nt,nt>	
<'> [hääletu kõrisulghäälik]	<Žk,žk>	
< B,b >	<żß>	
<D,d>	<Dz,dz>	
<G,g>		
<F,f>		
<H,h>		
<M,m>		
<N,n>		
<Ž,ž>		
<R,r>		
<W,w>		
<Y,y> [sarnane eesti keele j-ga]		
< S,s >		

Süntaks

Adzera keel kasutab ranget SVO (alus-öeldis-sihitis; ingl. *subject-verb-object*) sõnajärjetüpoloogiat, mis on sarnane eesti keelega. [2]

Keelenäide

Dzi biżażga’ Wari. Dzi ni fisa i nan dzi bużga’ Maramai’ mpada miż’a wa’ Riara. Da inaż gum Fraide sib da irut finiżgan ifa i sauda gan yafasan i gadan. Ifan da itsaża mpu maran mażan da irunt in iru’. Ifan da itsaża fugai mażan mpada mpui maran arigi wasa’-gan. Da inaż rużum tsira’, ipanu rużum tsira’ ifa fa wa’ da igiż’ gin da iważun. Iważun sib da ini apiż’a narun da iyab ifan ifari git. [2]

Minu nimi on Wari. Ma tahan rääkida teile loo oma äiast Maramaist, kes elas Riaras. Ta lõpetas enda reedesed tööd ja läks oma naisega toiduks kala otsima. Ta läks, nägi allikat ning liikus seda mööda. Ta läks ja nägi krokodilli istumas selle allika keskel. Krokodill kaevas väga sügava augu ja laskus ise auku ning ta oli tiine. Ta oli tiine ja ta tahtis oma mune muneda, seega ta tõusis üles ja tegi endale pesa.

Kirjaviis

Kasutab ladina tähestikku.[4]

Huvitavat

Adzera keel nimetati 2001. aastal piirkonna ametlikuks keeleks ning Adzera valitsuse poolt spondeeritud algkoolides käib õppetöö just selles keeles. Lisaks on adzera keelde tõlgitud näiteks Uus Testament, neli evangeeliumi ja saadaval on ka adzera keele sõnastik. Seevastu puuduvad aga adzerakeelsed telesarjad, ajalehed ja raadioprogrammid. [5]

Viited

1. "Adzera" (http://www.ethnologue.com/language/adz). 14.11.2013. Inglise.
2. David Edward Howard. "„CONTINUITY AND GIVEN-NEW STATUS OF DISCOURSE REFERENTS IN ADZERA ORAL NARRATIVE“" (http://www-01.sil.org/pacific/png/pubs/42920/Adzera%20-%20narrative%20discourse.pdf). Failitüüp: .pdf. Inglise.
3. "Language name and location： Adzera, Paapua Uus-Guinea" (http://lingweb.eva.mpg.de/numeral/Adzera.htm). 15.11.2013. Inglise.
4. "Category:Adzera language" (https://en.wiktionary.org/wiki/Category:Adzera_language). 15.11.2013. Inglise.
5. "Language development and use" (http://www-01.sil.org/ISO639-3/cr_files/2007-186_adz.pdf). 15.11.2013. Inglise.

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Adzera_keel&oldid=5268245"

Selle lehekülje viimane muutmine: 01:15, 6. aprill 2019.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.